

HÚSZ ÉVESEK VAGYUNK

Húsz év múlva...

A húszévenkénti visszatekintés ritmusát korántsem az érettségi találkozók vulgáris hagyománya tette népszerűvé – az egyetemes kultúrában sokkal régebbre visszanyúló hagyományai vannak. Említhetném itt a franciák latinitás előtti őseit, a gallokat, akik (elvégre ennyi ujjuk volt a kezükön meg a lábukon összesen) huszas számrendszerben számoltak. Lehet erre legyinteni, hogy „rég volt, igaz se volt”, meg hogy ennek a kultúrának is megvan a maga „szittyázása” – tény azonban, hogy például a kilencvenégyet mindmáig úgy mondják és írják, hogy quatre-vingt-quatorze, azaz négyszer húsz meg tizennégy. A huszas szám kitüntetett volta ráadásul a vén Európából is kitüremkedik: elég itt csak a japánok legendás templomára, a Szikinen-szengura utalni, amelyet évszázadok óta rögzült szertartásokkal és ceremóniákkal húszévente az utolsó szögig újjáépítenek – legutóbb épp 2013-ban, azelőtt meg 1993-ban.

A húsz év mint életciklus a korábbi századokban voltaképpen az emberöltő szinonimájaként is használatos volt: az emberek rövidebb életkorra számíthattak, tehát hamarabb gondoskodtak az utódlásról is. Így volt ez még a XIX. században is: a Petőfi-kortárs Alexandre Dumas a Húsz év múlva címet adta nagysikerű kalandregényének, amelyben az élemedett korú három testőr történetét folytatta. Nyilván ez kolompolt a mi Vajda Jánosunk agyában is, amikor az egyik legszebb magyar visszarévedő, nosztalgikus költemény fölébe ugyanezt a címet illesztette. Sőt a motívum visszaköszönt a könnyűzene világában is, noha Komár László slágerének szövege nem kifejezetten a Vajda János-i magaslatokat célozza meg: „Húsz év múlva az ifjú vándor megpihen, / De hosszú még az út, és közben valamit tenni kell. / Elbúcsúzunk, holnap már távol vagyunk, / Húsz év múlva lehet, hogy találkozzunk...”

Ha ezen a ponton a kedves olvasó elveszítette a türelmét, és – némi joggal – azt kérdezi, hogy kerül mindez egy Zenekar címet viselő lapba, szeretném megnyugtani: a húszéves Zenekar ünnepléséhez gyűjtöttem muníciót. Egy emberöltő ugyanis megítélés szerint méltó alkalom a szolid ünneplésre. (Hogy változatlanul húsz évnyi em-

beröltőről beszélek, arra az jogosít fel, hogy többek között van egy 1994-es évjárati lányom is. Ha a sudár – szintén kerek születésnapos – Katára nézek, aki nemcsak fuvalázik, de például már filmezésből is ki tud oktatni, nem merném bagatellizálni ezt a mögöttünk maradt két évtizedet.)

Amikor húsz esztendeje megkeresett Jobbágy Ervin és Popa Péter, hogy műhatatlan szükség volna egy részben szakmai, részben érdekvédő, de mindenképpen olvasmányos szimfonikus zenekari réteglapra, épp az a kétség nyilallt belém, mint amikor például urbanisztikai vagy vegyipari orgánumok gründolásába vontak be: hogy a csudába jövök én ehhez? Tény azonban, hogy az újságírás és a szerkesztés is egyfajta szakma, léteznek tematikától független törvényszerűségei, s ha a kreatív szférában megbízható és lelkes társakra sikerül akadni, a siker még azelőtt kevésbé ismert terepmunkákra is megkísérthető. Nos, ilyen remek társakban nem volt hiány. Péter már akkor sem csak komoly művészember, vérbeli muzsikus volt, hanem született szervező is, akinek víziói vannak a kultúrpolitikai kérdésekről is. Aligha véletlenül került mára az NKA zene-művészeti kollégiumának elnöki székébe. Ervin is zenésznek indult, de már akkor is elsősorban a menedzseri erényeivel tűnt ki – nem véletlenül birtokolja mára az ország legsikeresebb online jegyfoglalási rendszerét. S meg ne feledkezzem a megfelelő szakmai – szakszervezeti – védőhálóról, amit az új lap alá sikerült kifeszíteni.

Jómagam szerkesztőként a debütáló periódust vittem végig, de később is nagy lelkesedéssel írtam – tiszteletjeggyel – a Zenekarba aktuális jegyzeteket. A legemlékezetesebb esetek közé tartozik, amikor az ezerkilencszáz éves végnapjaiban Párizsból kellett írást küldenem, szokás szerint a lapzártával harcolva. Az Eiffel-tornyon hatalmas órán peretek visszafelé a percek és másodpercek a bűvös 2000-es esztendőig, én pedig kétségbeesetten kerestem egy internetkávéházat, ahol a cikket bepötyöghetem és elküldhetem a türelmetlen szerkesztőnek. A pötyögés sikerült is, de akkor derült ki, hogy e-mailezni nem lehet a gépről, sem

flopíra menteni az anyagot. Kénytelen voltam a képernyőről kézzel leírni a szöveget, hogy a hoteligazgatóságon aztán újból beírom és elektronikusan elpostázzam. A wifi, pendrájvok és egyéb csodák korából visszanezve is belátható, milyen hosszú is valójában ez a húsz év...

Amikor mostanság kézbe veszem a Zenekar újabb számait, három fő megállapítás tolu a tollamra (illetve a billentyűzetemre). Egyrészt az öröm, hogy a régi közös szellemi „gyermekünk” mennyire megizmosodott, megkomolyodott, kinötte elkerülhetetlen gyermekbetegségeit. Másrészt az őszinte csodálkozás, hogy az online dömping korában ez a lap meg tudta őrizni a nyomtatott médium klasszikus státusát – ez a tény minden bizonnyal a muzsika világának kétségtelen, jó értelemben vett, értékőrző jellemvonásával is magyarázható. Harmadrészt a remény, hogy hátha megérhet ez a vállalkozás újabb húsz esztendőt is. Popa Péter aktív idejébe még bőséggel belefér, s hetvenegynéhány évesen talán még én sem mondom a hamut mamunak, ha egy hasonló emlékező írásra felkérnek: képes leszek még erre-arra emlékezni. A leglényegesebb azonban az, hogy akkor 2034-ben is lesz magyar muzsika, lesz szimfonikus zenei élet, lesz zenekar és Zenekar. És akkor a nem oly ifjú vándor újra megpihen, noha addig is valamit folyamatosan tenni kell. Tehát akkor húsz év múlva, veletek, ugyanitt...

Csontos János

Két évtized

Még javában a MÁV Szimfonikusok igazgatójaként próbáltam e számomra máig oly kedves együttes hasznára lenni több-kevesebb sikerrel, amikor 1993 őszén egyszer csak megjelent szerény irodámban két kedves ismerősöm – azóta barátom –, Gyimesi László szakszervezeti főtítkárr és Popa Péter, a Rádiózenekar szólamvezetője, az együttes zenekari bizottságának elnöke (vagy valami ehhez hasonló). Azzal a furcsa ötlettel leptek meg, hogy valamiféle szimfonikus zenekari szervezetet, mondjuk egyesületet, vagy szövetségfélét kellene létrehozni, ami nem szakszervezet lenne, mert hiszen az már van. Inkább olyasféle csodabogár lenne ez a valami, ami az igazgatókat tömörítené, de hát az mégsem lehet, mert ugye például pont a Rádiózenekarnak nincs olyanja, de az Operaház zenekarának sem olyan, mint mondjuk Sír Laci Miskolcon. (Vagy éppen én, velük szemben ülve és fejemet törve.) Ekkor, mint sötét éjjelen a villanymozdony áramszedőjén felvillanó szikra – mégis a MÁV irodájában játszódtak az események! –, úgy csapott közénk a gondolat: legyen ez a szervezet a választott zenekari bizottságok szervezete, ahol megtűrjük az igazgatókat is! (Már ahol vannak ilyen szervezetek.) Ez így lesz demokratikus és egyszersmind hatékony.

A célt is megjelöltük: a törvényesen működő hivatásos magyar szimfonikus zenekarok képviselője a kormányzati, az akkor csupán néhány éve létrehozott önkormányzati szervek felé. Péter még „kint” élő bátyja révén megszerzett németországi információkat is hozott ott működő ilyesféle szervezetről, meg hát lapozgattuk akkor már jó néhány éve a mintának tartott Das Orchestert is. A demokratikus változások okozta mámor utáni első másnaposságban arra gondoltunk, talán ki tudjuk eszközölni, hogy törvény szülessen mihamarabb a szimfonikus zenekarokról annak érdekében, hogy a napi létbizonytalanságot a törvény adta biztonság és átláthatóság végtelen öröme járja át.

Így is lett. Csak hát eltelt sok-sok év és a végtelen örömről alkotott fogalmainkat is hozzá kellett pászítani a valósághoz.

1994-ben bejegyezte a bíróság azt az egyesületet, melynek neve: Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége.

Egy nagy lélegzetet véve, a pusztán tény előtt fejet hajtva szögezzük le: ez a szövetség ma is működik. Még hozzá eredményesen. Taglétszáma jelentősen bővült, itthon és külföldön tekintélyt szerzett magának, és ami

a legfőbb: (többnyire) eredményesen képviseli a törvényesen működő hivatásos szimfonikus zenekarokat kormányzati, önkormányzati szervek előtt és nemzetközi szervezetekben.

Ide érkezve javasolom, csendben elmélázva vegyük sorra azt a sok-sok szervezetet, szövetséget, egyesületet és együletet, politikai pártot, melyek a rendszerváltás eufóriájában jöttek létre – és melyeknek ma már emléke is alig él, elporladtak az időben. Ezzel szemben szövetségünk a húsz évesek életerejével és tenni akarásával látja el feladatát. Nagy eredmény ez, mindannyiunk nagy eredménye!

Húsz éve a hat vidéki székhelyű és a öt fővárosi szimfonikus zenekar közös akarata testesült meg az Alapító Okirat mondataiban. Ezt az okiratot néhány pontjában ugyan módosítani kellett, de a lényeg maradt ugyanaz. Meg hát többen is lettünk!...

Az is kiderült idő közben, hogy a megválasztott zenekari bizottságok ugyan bírhatják az együttesek tagsága többségének bizalmát, de sem jogkörük, sem idejük nincs zenekaraikat felkészülten, jogszerűen és hathatósan képviselni. Így lettünk viszonylag gyorsan a zenekarok munkáltatói szervezete. Így lettünk világos profilú szervezet, mely a kormányzat/önkormányzat-szakszervezet kétpólusú egyeneséből egyenes oldalú háromszöget formált. Pont úgy, ahogy ezt a világ civilizált felén teszik jó ideje.

Húsz egynéhány sorban nehéz lenne húsz év történéseit, eredményeit, konfliktusait, kudarcait és dicsőségét összesűríteni, így most csak szemezgetve közülük:

- az elmúlt húsz évben Magyarországon nem szűnt meg hivatásos szimfonikus zenekar. (E szikár tény szem előtt tartva nézzünk csak körül a nagyvilágban! Mondjuk ki: az elmúlt években nálunk gazdagabb és szegényebb országokban tucatszám számoltak föl, vontak össze zenekarokat, vagy tartják őket az éhhalál határán.)

- húsz éve hazánkban tizenkét törvényesen működő hivatásos zenekart számolhattunk össze, ma tizenhetet, nem számolva a magas színvonalon működő, regionális feladatokat ellátó, főleg zene-pedagógusokat tömörítő szimfonikus zenekarokat.

- 2008-ban az országgyűlés elfogadta az 1993-ban a Magyar Zene- és Táncművészek Szakszervezetével közösen megálmodott, majd együttesen kidolgozott

(kiizzadt, kivitakozott, megharcolt, békében megalkotott) ún. „Előadó-művészeti törvényt”.

- húsz éve rendszeresen megjelenik a Zenekar c. lap, mely megkerülhetetlen szakmai és információs forrássá vált.

- szövetségünk képviselői rendszeresen helyet kapnak állami-kormányzati döntés-előkészítő és döntéshozó testületekben, igazgatói pályázatokat bíráló bizottságoktól az NKA szakmai kollégiumaiig. (Pl.: ez idő tájt épp főtítkáruk a zenei szakmai kollégium elnöke.)

- a mi szövetségünk szolgált követendő példaként a cseh, a szlovák, a lengyel és a bolgár testvérszervezetek létrehozásakor

- szövetségünk 1996 óta megbecsült tagja az Európai Előadó-művészeti Munkáltatók Szövetségének (PEARLE) és e szervezet csúcsvezetőségébe, a végrehajtó bizottságba szavazzák be másfél évtizede (rendre egyhangúlag) szövetségünk képviselőjét, aki e sorok írásakor éppen társelnöki feladatokat is ellát. Egyben megalkakulása, 2002. óta veszünk részt az EU „Társadalmi párbeszéd az előadó-művészetben” nevű munkabizottságának tevékenységében.

A felsorolást ki-ki folytathatja, hiszen bőven van mivel büszkélkednünk. Ám a teljesség igénye nélkül nézzük, mi minden befolyásolta e húsz év alatt a magyar zenekarok életét. Koncerttermek: Szombathelyen megújult, Győrben kialakult, Pécsen, Miskolcon megépült a hangversenyzésre tökéletesen alkalmas koncertterem. (Gondolom, Szegeden, Debrecenben, esetleg Kecskeméten már készülnek a majdan a város büszkeségévé váló hangversenytermek megépítésére, újjáépítésére vonatkozó tervek.) Budapesten megépült a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem, megújult a Zeneakadémia, az Erkel Színház, a Pesti Vigadó és megnyílt a BMC.

A zenekarok életéből gyakorlatilag eltűnt a „lemezfelvétel” extra bevételt és – esetleges – dicsőséget hozó műfaja. Húsz éve kazettákon, LP-ken hallgattunk zenét. Aztán CD-n. Ma ezen-azon. Mp3-on, okostelefonon, Ipad-en, webcast-on, miegyében, a maradiak esetleg rádióon.

2004-ben az Európai Unió tagjai lettünk. Lehet e tényen fintorogni (sőt, bizonyos körökben ez sikk), de a mi szűkebb szakterületünkre gondolva javasolom a fintorgóknak a következőket: egy-egy Nyugat-európai turné előtt kérjenek engedélyt a felettes ha-

tóságoktól a deviza-vonzatú szerződés megkötésére, készíttessenek szolgálati útlevelet a muzsikuskoknak, aztán álljanak órákat sorban tranzit és beutazó vízumokért a megfelelő nagykövetségek előtt. Persze fizessenek is jelentős summákat e vízumokért! Hadköteles zenekari tagjaik ügyében járjanak el a hadkiegészítő parancsnokságoknál. A hangszerszállításhoz töltsék ki, majd az illetékes hatóságnál engedélyeztesék az A.T.A. Carnet. Ezt követően igényeljük meg a rapidíjhoz és dologi költségekhez szükséges valutát, a határon igazolják a náluk lévő valuta eredetét, nyissák ki bőrdöndjüket a vámosnak, aki ellenőrzi, nem visznek-e ki az engedélyezettnél egy rúddal több téliszalámit, tegyék magukat röhejessé a külföldi partner előtt, amikor készpénzben és apróban kéri a (többnyire Kelet-európaian alacsony) honoráriumot, hogy azt a muzsikuskok között kioszthassák, üsse meg orrukát a negyedosztályú szállodában a tábori gázrezsón rottyogó, a magyar konzervipar remekeiből összeállított menük szédítő illatkavalkádja, majd törje őket a frász Hegyeshalomnál, ha az engedélyezettnél két táblával több, Aldiban vásárolt csoki bújlik meg bőrdöndjük mélyén. Ha tengeren túlra mennek, felejtsek el, hogy az Európai Unió teljes jogú polgárai, talpaljanak csak itt is vízumokért és felejtsek el, hogy bármely EU-tagország képviselője védelmét élvezik távoli konti-

nenseken. Hogy az őket alanyi jogon megillető útlevelelükön ez áll: Európai Unió, Magyarország. Ha Kassára, vagy Nagyváradra, Pozsonyba, vagy Varazsdinba mennek, készüljenek szigorú vám- és útlevel ellenőrzésre! stb. stb. stb... Nos, ennyit EU-tagságunkról.

E húsz év alatt került mindannyiunk zsebébe mobiltelefon, váltotta fel a telexet(!) és a faxot az email, lett mindennapi kenyérünk az Internet, tanultuk meg a kulturális szolgáltatások piacának törvényeit, sokan e húsz év alatt tanultunk meg halkéssel és pálcikával enni, megtanultunk a helyi és országos politikusok nyelvén beszélni, és felismertük, hogy csak a közönség szeretete és hűsége menthet meg bennünket a sokszor irányunkban érzéketlen döntéshozókkal, a mi nemes italunkkal szemben híg, cukros lötytyöt kínáló „konkurencia” csábításával, és legfőbb ellenségünkkel, a közönnyel szemben.

Ha e húsz évre gondolok, feledve a néha méltatlan vitákat, feledve hogy voltak, akik elhagytak bennünket (őket szeretettel várjuk vissza), feledve, hogy volt kormány, önkormányzat, mely néha megfélekedett rólunk, amikor nem kellett volna, csakis és kizárólag az öröm és büszkeség érzése tölt el. Aki ebben kételkedik, javasolom neki: tessék utánunk csinálni!

Végül a következő húsz évre gondolva: nem valószínű, hogy még az élők között leszek,

amikor húsz év múlva utódom – hozzám hasonlóan – egy szép tavaszi estén ki tudja milyen íróeszköz(?) fölé hajolva készül a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége negyvenedik évfordulója alkalmából megosztani gondolatait. De ha számos bűnöm miatt a purgatóriumban – a szakmát ismerve vélhetőleg elég jó társaságban – töltött remélhetőleg rövid idő után Szent Cecília és mondjuk volt kedves tanárom, MÁV-zenekari timpanista Pusztai Feri bácsi mellett egy felhő szélén üldögélve a neves alkalomból lenézve azt látom, hogy kevesebb zenekar van Magyarországon, mint ma, vagy e zenekaroknak nincs lelkes és hűséges közönsége, kimenőt kérek a kulcsokat kezelő Pétertől és csúnyán elfenekelem azokat, akik ezért felelősek. Rettegjetek utódok!!! Ha viszont azt látom, hogy Magyarországon, Liszt, Bartók és Kodály országában virágzik a zenei élet, hogy a méltó körülmények között működő zenekarok nagyszerű koncerteket adnak értő és nagyszámú közönségüknek, közbenjárok a Legfelsőbb Helyen, hogy muzsikuskok felelőtlen gikszeireit, léha haknijait, igazgatók tévedéseit enyhén ítéljék meg. Hiszen olyan jót és nemeseget adtak embertársaiknak, amire semmi és senki más nem képes: a zene nemesítő örömét.

Isten éltesse a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségét!

*Kovács Géza
elmök*

Húsz esztendeje áll lapunk zenei életünk szolgálatában

Híres magyar hegedűiskolák, világhírű vonósok

E sorok írója csaknem két évtizeddel ezelőtt kapcsolódott be a „Zenekar” újság zenetörténet-rovatának szerkesztésébe. Lapunk fennállásának 20. évfordulója alkalmával most felidézünk, miről olvashattak rovatunkban az elmúlt húsz év során a magyar hegedűjáték iránt érdeklődők. Ezzel talán arra is sikerül ráirányítanunk a figyelmet, mennyi mindent köszönhetünk ennek a zenei folyóiratnak, amely sokirányú tevékenysége mellett hegedűs kultúránk emlékeinek ápolását is magára vállalta.

Mivel az általunk közölt cikkek jelentős része a magyar hegedűjáték történetével foglalkozik, örülnénk, ha ezek az írások „Híres magyar hegedűiskolák, világhírű vonósok” címmel, könyv alakban is megjelenhetnének. Ez a címadás azért indokolt, mert 62 fe-

jeztből álló összeállításunkban külföldi hegedűsök és magyar csellisták is szerepelnek. Mielőtt felsorolnánk őket, lássuk a magyar klasszikus hegedűjáték európai előzményeit. A klasszikus hegedűjáték történetét vizsgálva 1680-ig érdemes visszamenni, ugyanis ekkor lett nemzetközileg ismert Arcangelo Corelli (1653–1713), majd hamarosan Antonio Vivaldi neve is felbukkant (1678–1741). Ennek a két híres olasz hegedűsnek volt növendéke Gianbattista Somis (1686–1763), és ennek a „királyi törzsnek” lett folytatója Somis tanítványa, Gaetano Pugnani (1731–1798), akit a sorban Pugnani növendéke, Giovanni Battista Viotti (1755–1824) követett. Az olasz opera előtérbe kerülésével, az európai hegedűjátékban a vezető szerepet egyre inkább a franciák vették át a Somis-

tanítvány Jean-Marie Leclairnek (1697–1764), és a Pugnani-tanítvány Giovanni Battista Viottinak (1755–1824) köszönhetően. Viottinak olyan kiváló francia növendékei voltak, mint Baillot (1771–1842), Kreutzer (1766–1831) és Pierre Rode (1774–1830). A hegedűjáték történetének legragyogóbb láncolata ekkor a pesti Böhm Józseffel (1795–1867), az új bécsi hegedűiskola megalapítójával folytatódott, aki Viotti tanítványánál, Rode-nál tanult.

A híres magyar hegedűiskolák története a pesti születésű, és 1817-ben még pesti zene-tanítóként ismert Böhm Józseffel vette kezdetét. Böhm 24 éves korában, 1819-ben kezdte meg nagyjelentőségű hegedűtanári működését a bécsi konzervatóriumban. Mindenekelőtt Böhm sugározta szét a hege-

dűsök között Beethoven műveinek hiteles tolmácsolását, kitörölhetetlen élményként hagyva azt örökül tanítványára, Joachimra, majd a tradíciót Auer és Hubay adta tovább. Szerencsére ebből az örökségből bőven jutott nekünk, magyaroknak is. A Böhm által követett előadói stílusból érlelődött ki az a közép-európai előadói stílus, amely később beragyogta kiváló vonósnegyeseink játékát, példát adva a későbbi nemzedékeknek is. Az egymástól csupán karnyújtásnyira lévő európai nemzetek mélyen gyökerező, felbecsülhetetlen értékű kulturális örökséget mondhatnak magukénak. Böhm többek között olyan kiváló hegedűsöket adott a világnak, mint Georg Hellmesberger (1800–1873), Heinrich Wilhelm Ernst (1814–1876), Jakob Dont (1815–1888), Eduard Rappoldi (1831–1907), a köpcsényi születésű Joachim József (1831–1907), a miskolci Reményi Ede (1828–1898), a tatai születésű Singer Ödön (1830–1912), a pesti Grün Jakab (1837–1916), a pozsonyi Straus Lajos (1835–1899), a szintén pozsonyi Hauser Miksa (1822–1887), a pesti tevékenységéről különösen jól ismert, veszprémi születésű Ridley-Kohne Dávid (1812–1892), és a Nyitra vármegyében, Zsámbokréten született Bachrich Zsigmond (1841–1913). Mivel az 1800-as évek első felében hazai kulturális viszonyaink még nem tették lehetővé, hogy hegedűs tehetségeink hazájukban nyerjenek befejezett képzést, Böhm József bécsi feltűnését követően már a bécsi hegedűiskola „kihelyezett” magyar tagozatáról beszélhetünk, melynek eredményei a 19. század második felétől bőségesen kárpótolta bennünket az Európához történő kései felzárkózásért, gondoljunk csak a Böhm-tanítványoknak köszönhetően kiala-

kult, Európa-hírű Joachim-, Auer-, Hubay- és Flesch-iskolára. Itt jegyezzük meg, hogy Flesch Károly Bécsben Grün Jakabnál, Párizsban pedig a francia Marsicknál tanult. Tervezett könyvünk felépítését követve, most felsoroljuk azoknak a hegedűsöknek és csellistáknak a neveit, akikről a „Zenekar” eddig megjelent számaiban olvashattunk. Ezzel a csokorral köszöntjük lapunkat, fennállásának 20. évfordulóján.

Böhm József (I–II. rész: 1999/2-3) és tanítványai: Singer Ödön, Grün Jakab, Straus Lajos, Hauser Miksa, Ridley-Kohne Dávid.

Joachim József (I–II–III. rész: 2001/április-június-október), és IV. rész: 2004/június (Joachim műveinek jegyzékével).

Reményi Ede (I–II–III. rész: 1998/3, 1998/4, 2007/2), és Reményi Ferenc „Reményi Ede életrajza” című művének közreadása 13 részben (2007/6, 2008/1,2,3,4,5,6,7 és 2009/1,2,3,4,5,6).

Bachrich Zsigmond (brácsa, 2007/3), Wilhelm Ernst (2003/5), Nikisch Artúr (hegedűs, karmester, 2004/2), Sarasate: Zigeunerweisen (2003/4).

Magyar vonósok Angliában (2003/1): Straus Lajos (1835–1899), Nachéz Tivadar (1859–1930), Rónai Kálmán (1868–1933), Pecsikai Lajos (1880–1944), Hegedüs Ferenc (1881–1929?), Földesy Arnold (csellista, 1882–1940).

Popper Dávid (csellista, I–II. rész: 2013/4-5), az Arányi testvérek (I–II–III–IV. rész: 2000/április-június-szeptember, és 2003/június), Szigeti József (2012/2), Telmányi Emil

(2006/5), Fehér Ilona (1998/5), Végh Sándor (2006/6), Szervánszky Péter (1997 február), Varga Tibor (2006/3), Martzy Johanna (2007/5).

Elfelejtett hegedűsök (2007/4): Fodor József András (1751–1828), Rieding Oszkár (1840–1918), Küzdő Viktor (1869–?), Pásztory Pálma (1884–1960), Gyárfás Ibolyka (1901–?), Zilzer Ibolyka (szül. 1906 körül), Kerékjártó Gyula (1898–1962) Szentgyörgyi László (szül. 1910).

Havas Kató Waldbauer Imréről, és Fritz Kreisler a magyar zenéről (2007/1). Magyar vonósok Amerikában (2003/2): Ajtay Viktor hegedű, Scholz János (csellista). Magyar csellisták Amerikában (1991/1): Starker János, Varga László, Rejtő Gábor, Machula Tibor (csellista, 2011/5).

Budapest vonósnegyes (2012/1), Léner-vonósnegyes (2011/6).

Komponáló veszprémi hegedűsök családfája (2011/4): Ruzitska Ignác, Ridley-Kohne Dávid, Auer Lipót. Mischa Elman (2011/1), Jascha Heifetz (2002/1), Eddy Brown (2010/5), Nathan Milstein (2010/4), Aueriskola: A szabályellenesség elmélete (Gary Koslovski cikke, 2010/6).

Ismeretlen Auer dokumentumok (I–II. rész: 2013/6 és 2014/1).

Flesch Károly (I–II–III. rész: 1999/október-december és 2000/február), és tanítványai: Ginette Neveu (2012/4), Ida Haendel (2012/3), Henryk Szeryng (I–II. rész: 2013/1-2). *Rakos Miklós*

Pécsre került a vándorkupa

Harmadik éve rendezték meg április 27-én vasárnap a Szimfonikus Zenekarok Futball-kupáját Budapesten a fehérvári úti Budai Sportcentrum Futballaréna műfüves pályán.

Idén 10 csapat mérte össze tudását, hét budapesti és három vidéki csapat nevezett be. A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége által biztosított vándorkupa a tavalyi győztes Győri Filharmonikusoktól az idén a pécsi Pannon Filharmonikus Zenekarhoz került. A második helyezést a szombathelyi Savaria Szimfonikusok, míg a harmadik helyezést az idén először játszott Központi Katonazenekar érte el. A mérkőzés idei gólkirálya Orosz János lett, a legjobb kapus címet Szőnyi Gábor birtokolhatta, mindketten a Pécsi Filharmonikusok művészei. Bodor János szervező, a Nemzeti Filharmonikusok hegedűművésze külön köszönetet mond a Magyar Szimfonikus Zenekari Szövetségnek, amely az idén az esemény teljes körű támogatója volt.

